

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4575/2021
28.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Обрадовић Јутић, адвокат у ..., против туженог „Ерсте банка“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Рајна Андрић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Сремској Митровици Гж 354/21 од 14.04.2021. године, у седници одржаној 28.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуде Вишег суда у Сремској Митровици Гж 354/21 од 14.04.2021. године и Основног суда у Старој Пазови, Судске јединице у Инђији П 1423/20 од 21.01.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се утврди да је ништав члан 9. став 9.1. тачка 1. уговора о кредиту број ..., закључен 14.02.2017. године између парничних странака, којом је уговорена једнократна накнада коју корисник плаћа банци за обраду кредита од 2% од износа одобрених средстава и да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од 20.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.02.2017. године до исплате и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 62.400,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судске јединице у Инђији, П 1423/20 од 21.01.2021. године одбијен је приговор месне ненадлежности, утврђено да је ништав члан 9. став 9.1. тачка 1. уговора о кредиту од 14.02.2017. године, закљученог између парничних странака, којом је уговорена једнократна накнада коју корисник плаћа банци за обраду кредита од 2% од износа одобрених средстава, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 20.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.02.2017. године до исплате и на име накнаде трошкова поступка износ од 24.900,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици Гж 354/21 од 14.04.2021. године жалба туженог је делимично усвојена, делимично одбијена и првостепена пресуда

преиначена тако што се износ трошкова поступка досуђен тужиоцу снижава на износ од 18.900,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а у преосталом делу потврђена и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као корисник кредита, и тужена закључили су уговор о кредиту број .. дана 14.02.2017. године којим је тужиоцу одобрен кредит у износу од 1.000.000,00 динара са роком отплате од 84 месеца, номиналном каматном стопом од 10,53% годишње и ефективном каматном стопом од 11,77%. Чланом 9. став 9.1. тачка 1. уговорено је да корисник банци плаћа накнаду за обраду кредита која једнократно износи 2% од износа одобрених средстава. Истим чланом уговорено је и да је корисник упознат да је у цену накнаде за обраду кредита укључено и његово осигурање код Wiener Staditsche osiguranje ado Beograd и наведено је од којих тачно ризика. Тужилац је 14.02.2017. године уплатио туженој износ од 20.000,00 динара на име накнаде за обраду кредита.

Тачком 3.3. понуде за закључење уговора од 13.02.2017. године, која се налази у списима предмета, наведено је да накнада за обраду кредитног захтева износи 20.000,00 динара фиксно, а тачком 3.2. наведено је да је ефективна каматна стопа 11,77 % и да ће ће корисник платити банци током периода отплате кредита укупан износ од 1.442.290,04 динара.

Према становишту нижестепених судова, тужбени захтев је усвојен применом чланова 12, 15, 103, 105, 210, 214. и 1065. ЗОО јер тужени није образложио од чега се тачно састоје трошкови обраде кредита, ни како је дошао до тог новчаног износа, нити је определио структуру трошкова. Обавеза туженог је да тужиоца упозна са свим битним елементима уговора о осигурању који је тужени закључио са осигуравајућим друштвом, што није учинио, па накнадом трошкова обраде кредита није могло бити обухваћено и осигурање кредита.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. ставу 1. ЗОО уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. став 1. истог закона.

Према одредби члана 1065. ЗОО уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Према члану 1066. ставу 1. ЗОО уговор о кредиту мора бити закључен у писменој форми, а према ставу 2. уговором о кредиту утврђује се износ, као и услови давања, коришћења и враћања кредита.

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга закљученог Уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“, бр. 36/11), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају јер је предметни уговор о кредиту закључен 14.02.2017. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у члану 17. ставу 4. тачки 10) Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа обавештења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање, на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3) и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Сл. гласник РС“, бр. 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина обрасца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3. висину и врсту

свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

У понуди од 13.02.2017. године, која је достављена тужиоцу на прописаном обрасцу, поводом закључења предметног уговора о кредиту, у тачки 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита. Јасно је приказана једнократна накнада за обраду захтева у фиксном износу од 20.000,00 динара, што одговара и садржини спорне уговорне одредбе којом се тужилац обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева плати банци једнократну накнаду у висини од 2,00% од износа одобрених средстава. Обавеза исказивања укупних трошкова кредита кроз ефективну каматну стопу (члан 2. став 1. тачка 21. Закона о заштити корисника финансијских услуга) која омогућава кориснику да упореди понуде различитих давалаца истих услуга, такође је приказана у понуди (тачка 3.2). Правно је ваљана одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да плати банци премију осигурања, под условом да је та обавеза јасно предочена кориснику кредита у предговорној фази исказивањем ове врсте трошкова кредита и његовог процентуалног или номиналног износа у понуди. Банка није дужна да корисника кредита упозна са структуром и начином обрачуна премије осигурања. Како је тужени чланом 9. уговора о кредиту упознао тужиоца да је у накнаду за обраду захтева укључено и осигурање кредита и кроз понуду исказао да накнада за обраду захтева износи 20.000,00 динара, а како тужени није био у обавези да доказује структуру и начин обрачуна премије осигурања, погрешан је закључак нижестепених судова да је побијана уговорна одредба ништава јер није наведен конкретан износ који се односи на осигурање. Како је тужилац, садржином наведене понуде у предговорној фази обавештен о врсти и висини трошкова који падају на његов терет, то банка није била у обавези да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. наведеног закона. Наиме, исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада кредитног захтева и пуштање кредита у коришћење) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. ЗОО. Следом наведеног, у конкретном случају уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева плати банци једнократну накнаду у висини од 2,00% од износа кредита није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. Како предметна уговорна одредба није ништава, тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са законском затезном каматом на основу чланова 104. став 1. и 214. ЗОО.

Применом члана 165. става 2. у вези чланова 153. става 1. и 154. ЗПП, Врховни касациони суд је обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове поступка у износу од 62.400,00 динара. Наведени износ обухвата награду пуномоћнику за састав поднеска од 16.12.2010. године у износу од 6.000,00 динара, за заступање на рочишту од 21.01.2021. године у износу од 7.500,00 динара, за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00 динара и судске таксе на жалбу и другостепену пресуду у износу од по 2.700,00 динара, ревизију у износу од 5.400,00 динара и ову пресуду у износу од 8.100,00 динара. Туженом није досуђена накнада за састав поднеска од 15.01.2021. године јер није био потребан за ову парницу.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић